

สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กของประชาชนในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปริมาณรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ชมได้ในกรุงเทพมหานครซึ่งออกอากาศโดยสถานีโทรทัศน์ทั้ง 4 สถานีคือ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ของ 3 ของ อ.ส.ม.ท. (บางกอก) สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกของ 5 (ททบ. 5 สนามเป้า) สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ของ 7 (ตลาดหมอชิต) สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี 9 ของ อ.ส.ม.ท. (บางลำภู) เพื่อศึกษาถึงความสนใจ ความคิดเห็น และความต้องการของประชาชนในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ประโยชน์และความรู้ที่ได้รับจากการชมรายการโทรทัศน์ นอกจากนี้ได้ศึกษาถึงการจัดรายการ และการจัดแบ่งเวลาในการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก ว่าสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนหรือไม่เพียงใด และผลพลอยได้จากการวิจัยนี้เพื่อเป็นแนวทางหรือขอเสนอแนะสำหรับสถานีโทรทัศน์และบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดและปรับปรุงรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กให้มีความดียิ่งขึ้น

กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็ก ผู้ปกครอง และครูในกรุงเทพมหานครที่เป็นสมาชิกชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ซึ่งผลิตโดยศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยวิธีสุ่มตัวอย่าง ได้ประชากรที่ตอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์เป็นจำนวน 377 คน

การวิจัยครั้งนี้ได้สำรวจรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ศึกษารายการวิเคราะห์การจัดแบ่งเวลาออกอากาศ นำมาหาการอยละ ทำการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ความสนใจ ความคิดเห็น และความต้องการของประชาชน ประโยชน์และความรู้ที่ได้รับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณความต้องการรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กของประชาชนกับปริมาณรายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศ โดยคำนวณหาความสัมพันธ์จากตำแหน่งของคะแนน

ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. จากการสำรวจรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ซึ่งออกอากาศทางสถานีในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 สถานี วิเคราะห์แล้วสรุปผลได้ดังนี้ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ของ 5 และ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวี 9 ของ อ.ส.ม.ท. แบ่งเวลาจัดรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กไว้มาก คือ ร้อยละ 12.84 และร้อยละ 10.73 ตามลำดับ ไทยทีวีสี 9 ออกอากาศรายการสดมากที่สุด ถึงร้อยละ 9.31 ของ 3 และของ 7 ไม่ยอมจัดรายการสกลเลย ส่วนใหญ่ฉายภาพยนตร์การ์ตูนของ 5 ออกอากาศรายการการ์ตูนถึงร้อยละ 7.06 แต่เด็กชอบชมภาพยนตร์การ์ตูนจาก ของ 3 เพราะมีการให้เสียงภาษาไทย และมีเรื่องสั้น ๆ ฉายกันรายการอยู่เสมอ ภาพยนตร์สำหรับเด็กมีน้อยมาก และเป็นภาพยนตร์จากต่างประเทศทั้งสิ้น
2. สรุปผล ความต้องการ ความสนใจ และความคิดเห็นของประชาชนในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งประโยชน์และความรู้ที่ได้รับจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ดังนี้
 - 2.1 ประชาชนส่วนใหญ่ชมโทรทัศน์ในบ้านตนเอง เลือกดูรายการที่ถูกต้องดีมา ดูเมื่อถึงรายการที่ชอบ และมีโอกาสดูโทรทัศน์ครั้งละประมาณ 1 ชั่วโมง วันราชการชมดูเวลา 18.00 - 20.00 น. สำหรับวันหยุดชมดูเวลา 10.00 - 12.00 น. และ 16.00 - 18.00 น. เด็กไม่มีโอกาสดูรายการภาคค่ำ
 - 2.2 เด็กดูโทรทัศน์ตามเพื่อน และมักจะคุย วิจารณ์กับเพื่อนรุ่นเดียวกัน เด็กต้องการดูโทรทัศน์สำหรับเด็กครั้งละ 1 ชั่วโมง ให้รายการย่อยเรื่องละ 15-20 นาที ออกอากาศสัปดาห์ละครั้งหรือทุกวัน (เข้าใจว่าเพื่อความสะดวกในการศึกษาค้นชม) เด็กชอบดูการแสดงหุ่น ภาพยนตร์การ์ตูนซึ่งพากษ์ไทย และรายการสดที่มีเพื่อนเด็ก ๆ ร่วมรายการ เด็กที่มาร่วมรายการในห้องส่งชอบมาเล่นเกม สร้องเพลงและแสดงความสามารถ เด็กอยากให้มีเพื่อนเด็ก ๆ ร่วมเป็นพิธีกร และคนส่วนหนึ่งรวมดำเนินรายการด้วย
 - 2.3 เด็กต้องการชมรายการที่ให้ความรู้และความบันเทิง ชอบเรื่องอวกาศ ป่าคงพงที่ไม่ชอบเรื่องหวาดเสียว แต่รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ดูอยู่มีประโยชน์เพียงให้ความบันเทิง และพอเป็นเพื่อนแก้เหงาได้ ให้ความรู้บ้างแต่ไม่ช่วยให้มีสติปัญญาและปฏิภาณดีขึ้น เด็กต้องการให้โทรทัศน์มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.4 เด็กต้องการให้โทรทัศน์แนะนำเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย แนะนำมารยาทที่ดีงาม แนะนำการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3. ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณความต้องการรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กของประชาชนในกรุงเทพมหานคร กับปริมาณรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ออกอากาศ โดยแบ่งประเภทรายการเป็น 3 รูปแบบ สรุปผลได้ดังนี้

3.1 รายการสด จำนวนความสัมพันธ์จากตำแหน่งของคะแนนใกล้เคียงกับ 0.610 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กัน แต่บางรายการเด็กมีความต้องการชมมาก สถานีออกอากาศน้อย และบางรายการสถานีออกอากาศมาก เด็กไม่สนใจติดตามชม

3.2 รายการภาพยนตร์การ์ตูน จำนวนความสัมพันธ์จากตำแหน่งของคะแนนใกล้เคียงกับ -0.090 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทางตรงข้าม แต่ไม่มากนัก

3.3 รายการภาพยนตร์สำหรับเด็ก จำนวนความสัมพันธ์จากตำแหน่งของคะแนนใกล้เคียงกับ -0.205 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามมากพอประมาณอย่างเห็นได้ชัดจากค่าตัวเลข

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏว่า สถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานครทั้ง 4 สถานี แบ่งเวลาออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กไม่ใคร่สัดส่วนที่เหมาะสม ไทยทีวีสี 9 ของ อ.ส.ม.ท. เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกทำรายการสดอย่างมากมาย เพียงพอกับความต้องการของเด็ก และทดแทนบางสถานีซึ่งไม่ยอมจัดรายการสดสำหรับเด็กเลย แม้จะมีภาพยนตร์การ์ตูนที่ดูใจเด็ก ๆ แต่ขาดเนื้อหาสาระ ใหญ่สนุก ๆ เท่านั้น และเท่าที่ติดตามชม มักจะนำมาฉายซ้ำๆ อยู่เสมอ สำหรับรายการภาพยนตร์สำหรับเด็กไม่มีผลิตในประเทศไทยเลย ที่ออกอากาศอยู่ส่วนน้อยผลิตจากต่างประเทศ และมักจะฉายซ้ำอยู่เสมอ ทักว้าวขวัญกับอยู่เสมออีกก็อ เนื้อหาสาระเหมาะสมกับเด็กไทยหรือไม่ ?

2. การวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นทราบว่าเด็กเลือกดูรายการโทรทัศน์ตามเพื่อน กุญแจและวิจารณ์รายการที่ดูกับเพื่อนรุ่นเดียวกัน นับว่าอันตรายมากเพราะเด็กจะมีวิจารณ์เลือกชมรายการที่ผิดคุณค่าเหมาะสมกับวัยเด็กเพียงใด หรือไม่ ไม่ทราบได้ ผู้ใหญ่ควรมีบทบาทในการแนะนำเด็ก

โทชมรายการที่มีคุณภาพและได้พูดคุยกับเด็ก ๆ เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ เพื่อชี้แนวทางดูโทรทัศน์ที่เป็นประโยชน์

และการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นของสื่อการดูโทรทัศน์และความต้องการของประชาชน สถานีจึงควรจัดสรรเวลาออกอากาศรายการที่สำคัญสำหรับเด็กให้ตรงตามนิสัยการดูโทรทัศน์ กล่าวคือ ให้เวลาตอนเย็น ๆ ทุกวัน (18.00 - 20.00 น.) และตอนสายในวันหยุด (10.00 - 12.00 น.) ออกอากาศครั้งละ 1 ชั่วโมง มีรายการย่อยรายการละ 15 - 20 นาที ซึ่งมีเนื้อหาสาระตรงตามความต้องการของเด็ก มีความน่าสนใจและความสนุกสนานไปพร้อม ๆ กัน รายการโทรทัศน์ที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นของสังคมในอันที่จะช่วยทำนุบำรุงเยาวชนของชาติให้เจริญเติบโตเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมที่มีคุณภาพ เพราะรายการโทรทัศน์เปรียบเสมือนคานาสองคม ผู้ผลิตรายการจึงต้องพยายามช่วยกันกำจัดสิ่งที่เป็นพิษเป็นภัย มอบเมตตาเยาวชน ช่วยกันยกระดับและรักษามาตรฐานการจัดรายการให้มีคุณภาพ โดยมุ่งให้ประโยชน์แก่ผู้ชมให้มากที่สุด เลือกรับกิจกรรมที่เด็กสนใจ และเปิดโอกาสให้เด็กเข้าร่วมรายการ แสดงความสามารถตามความเหมาะสม สร้างความมั่นใจ ความภาคภูมิใจ ซึ่งจะช่วยพัฒนาบุคลิกของเยาวชนได้อย่างดี

3. สถานีโทรทัศน์ทั้ง 4 สถานีในกรุงเทพมหานคร แต่ละสถานีควรจัดสรรเวลาออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กแต่ละประเภทให้มีสัดส่วนพอเหมาะและเพียงพอตามความต้องการของประชาชน กล่าวคือ ทุกสถานีต้องออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กทุกประเภท (รายการสด ภาพยนตร์การ์ตูน และภาพยนตร์สำหรับเด็ก) ควรสนับสนุนให้ผลิตรายการเด็กในประเทศไทยโดยคนไทย เพื่อเด็กไทย คัดเลือกภาพยนตร์การ์ตูนที่มีเนื้อหาสาระเป็นประโยชน์ทางการศึกษาแก่เยาวชน และส่งเสริมให้สร้างภาพยนตร์สำหรับเด็กเพื่อออกอากาศ.

ขอเสนอแนะ

ทราบกันดีอยู่แล้วว่า โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพล สามารถเข้าถึงผู้ชมเป็นจำนวนมากอย่างทั่วถึง และรวดเร็ว รายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศเปรียบเสมือนคานาสองคม อาจให้คนหรือโทมแก่ผู้ชม ขึ้นอยู่กับวิธีการฉายในการเลือกชม มีผู้กล่าวว่า "หมอรักษาไข้เด็ก คนไข้ตายเป็นรายบุคคล แต่รายการโทรทัศน์สร้างหรือทำลายความเป็นมนุษย์ของผู้ชมได้เป็นจำนวนมาก" รายการ

โทรทัศน์ที่สำหรับเด็ก เป็นสิ่งจำเป็นของสังคมในอันที่จะช่วยหนุนนำเยาวชนให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญอันมีค่าของประเทศชาติสืบไป ดังนั้นจึงใคร่เสนอแนะต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์ เพื่อจะได้ใช้โทรทัศน์เป็นสื่อช่วยทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมอย่างคุ้มค่ายิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

1. รัฐควรมีนโยบายอย่างแน่วแน่ในการใช้โทรทัศน์เป็นทรัพยากรทางสื่อมวลชนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม โดยสนับสนุนการผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพไ้มาครองตำแหน่งเฉพาะอย่างยิ่งรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ซึ่งอาจทำได้หลายทางดังต่อไปนี้

1.1 จัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม เพื่อสนับสนุนการผลิตรายการโทรทัศน์ที่สำหรับเด็ก ส่งเสริมหน่วยงานที่ผลิตรายการโทรทัศน์ให้ทำหน้าที่ให้ถูกต้อง สมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 จัดให้มีการฝึกอบรม สัมมนาเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องของทุกฝ่าย อาจขอความร่วมมือจากต่างประเทศที่มีการฝึกอบรมอยู่เสมอ เจ้าหน้าที่จะได้ค้นคว้า

1.3 ควรมีการประกวดรายการที่ดีเด่น มีคุณประโยชน์และเป็นที่ยอมรับของประชาชน ใ้รางวัลแก่ผู้ผลิต และสถานที่จัดรายการนั้น ๆ และนำรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ไ้รางวัลออกอากาศทั่วประเทศ

1.4 ควรส่งเสริมให้มีการสำรวจ วิจัย เพื่อจะได้ทราบความต้องการ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของประชาชนเป็นระยะ ๆ ไม่นานเกินไป ผู้เกี่ยวข้องคือสถานีและผู้ผลิตรายการจะได้นำข้อมูลมาปรับปรุงรายการให้ตรงตามความต้องการของประชาชนตามกาลสมัย

1.5 ส่งเสริมระบบเครือข่าย (Net work) เพื่อให้รายการที่ดีมีคุณภาพไปถึงประชาชนได้ทั่วถึง

2. สถานีควรให้ความสำคัญต่อรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก จะสนับสนุนได้หลายทาง ดังนี้

2.1 จัดสรรเวลาออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กให้ได้อย่างน้อย และมีปริมาณตามมาตรฐานสากล เปิดโอกาสให้หน่วยงานหรือเอกชนที่มีความสามารถผลิตรายการให้โดยคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กมากกว่าธุรกิจ

2.2 จัดหาเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถ ตั้งใจทำงาน อุทิศตัวให้กับงานค่านนี้เป็นผู้ทำงานร่วมกับฝ่ายผลิต ควรมีการปรึกษา รั้งฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และหลังการออกอากาศควรมีการประชุม สัมมนาเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อประเมินผลการทำงาน แก้ไขปัญหา และเตรียม

จักรายการครั้งต่อไปให้มีคุณค่ายิ่งขึ้น

2.3 เสาะหารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่คัดจากต่างประเทศ ควรจัดเลือกเฉพาะรายการที่เหมาะสมกับเยาวชนไทยมาออกอากาศ งดเว้นและหลีกเลี่ยงรายการที่เป็นพิษเป็นภัย มอมเมาเยาวชน

2.4 สถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ ควรร่วมมือประสานงานกันโดยยึดหลัก ประโยชน์ของสังคมเหนือประโยชน์ของสถานี และมีความเสมอภาคกันทุกสถานี ไม่ควรต่างคนต่างทำ แข่งขัน ทำลายกัน อันจะไม่เป็นผลดีแก่ทุกฝ่าย

2.5 ทุกสถานีควรมีฝ่ายวิชาการ ทำการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหลาย รวมทั้งงานสำรวจวิจัยทั่ว ๆ ไป แล้วให้คำแนะนำแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3. ผู้ผลิตรายการ ไม่ว่าจะป็นหน่วยงานราชการ หรือเอกชนควรตระหนักถึงหน้าที่อันยิ่งใหญ่ของตนที่มีความสำคัญต่อการปลูกฝังความรู้ สำนึกนึกคิดแก่เยาวชนของชาติ ในการทำหน้าที่ให้มีความรับผิดชอบต่องานค่านันี้ กระทำไ้ดังนี้

3.1 บรรจงผลิตรายการอย่างมีศิลป์ นำเนื้อหา สารมาใส่ไว้ในความบันเทิง ใ้เ็น่าสนุกสนาน สร้างความสนใจให้เป็นที่นิยมโดยทั่วไป กล่าวกันว่ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ดี ผู้ใหญ่ก็ดูได้และชอบดูด้วย

3.2 คำนึ่งถึงประโยชน์ที่จะให้แก่เด็กเป็นสำคัญ

เด็กที่ดูโทรทัศน์ทุกคนเป็นเสมือนลูกหลาน รอรับความเมตตาากรุณา จึงควรจัดหาอาหาร สมอง และยารักษาจิตใจเป็นวิทยาทานแก่เยาวชนเหล่านี้ จัดทำรายการโดยไม่คิดค่ากำไร

4. ผู้เกี่ยวข้องที่สำคัญคือผู้ชมโทรทัศน์ ซึ่งส่วนใหญ่คือเด็ก จะหวังให้เด็กมีวิจรรย์ญาณ ในการเลือกชมรายการโทรทัศน์ที่ตดงไม่ไ้ ดังนั้นผู้ที่จะช่วยให้เด็กได้ประโยชน์จากรายการดี ๆ มีดังนี้

4.1 ครูควรถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องแนะนำให้นักเรียนดูรายการที่มประโยชน์ ใ้ทุกคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของรายการอย่าง เป็นกันเอง ช้แนะแนวทางดูโทรทัศน์ให้ตรงจุดประสงค์ของแต่ละรายการ และเสริมสร้างความคิดความเห็นต่อนองจากที่ไ้รับในรายการโทรทัศน์

4.2 พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และทุกคนในครอบครัว ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ดูรายการที่เหมาะสมกับวัย หลีกเลี่ยงที่แยงเปิดรายการสำหรับผู้ใหญ่ ขณะที่เด็กอยู่ควาย และควรมีกฎเกณฑ์และจำกัดเวลาดูโทรทัศน์ของเด็กในครอบครัว

เนื่องในปีเด็กสากล พุทธศักราช 2522 นี้ น่าจะเป็นนิมิตหมายอันดี ควรถือเป็นจุดเริ่มต้นที่จะใช้โทรทัศน์ให้เป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนของชาติอย่างจริงจัง และจริงจังใจด้วยกันทุกฝ่าย เพื่อให้โทรทัศน์เป็นทรัพยากรทางสื่อมวลชน ทำหน้าที่อย่างถูกต้องและคุ้มค่ายิ่ง ๆ ขึ้น

.....